

การเก็บเกี่ยว และจัดการหลังเก็บเกี่ยวถั่วเขียว

การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิต โดยเฉพาะการผลิตถั่วเขียวเพื่อใช้เป็นเมล็ดพันธุ์

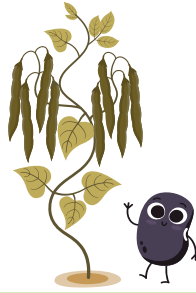
เก็บเกี่ยวช่วงไหนดี?

ระยะสุกแก่เต็มที่

ถั่วเขียวผิวมัน

เช่น พันธุ์ KUML 1-5
15-20 วันหลังดอกบาน
(ประมาณ 70 วันหลังปลูก)

ถั่วเขียวผิวดำ

เช่น พันธุ์อุทอง 2
20-24 วันหลังดอกบาน
(ประมาณ 80-90 วันหลังปลูก)

ระยะที่ฝักเปลี่ยนสี

ฝักเปลี่ยนเป็นสีดำ น้ำตาล หรือสีฟางข้าว (ขึ้นอยู่กับพันธุ์) ประมาณ 80-90% ของพื้นที่

เก็บเกี่ยวอย่างไร

เก็บเกี่ยวด้วยมือ

เมล็ดพันธุ์คุณภาพดีกว่า

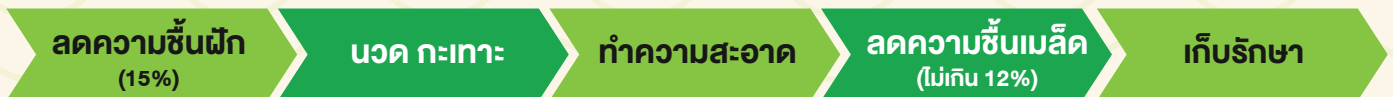

ใช้รถเกี่ยวนวด

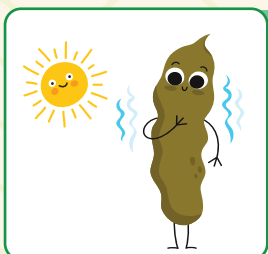

การจัดการหลังเก็บเกี่ยว

กระบวนการต่างๆ หลังการเก็บเกี่ยวเพื่อปรับปรุงและรักษาคุณภาพของเมล็ดถั่วเขียวให้มีคุณภาพสูง เก็บรักษาได้นาน โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ลดความชื้นฝัก

เก็บเกี่ยวด้วยมือ

นำฝักมาตากแดด
ให้ความชื้นเหลือประมาณ

15%

ใช้รถเกี่ยวนวด

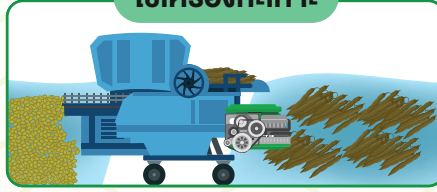
ปล่อยให้ฝักสุกแก่เต็มที่
ความชื้นจะค่อยๆ
ลดลงจนอยู่ในแปลง

นวดหรือกะเทาะเมล็ด

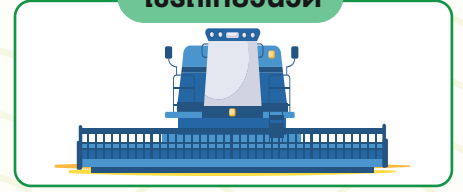
นวดด้วยมือ

ใช้เครื่องกะเทาะ

ใช้รถเกี่ยวนวด

ควรทำที่ความชื้น

15%

ต่ำ!
เมล็ดแตกหัก

มาก!
เมล็ดบวมซ้ำ

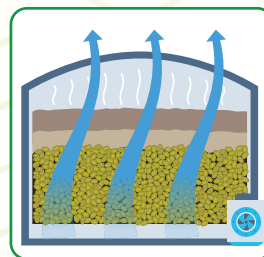
ลดความชื้นเมล็ด

ลดความชื้นเมล็ดให้เหลือไม่เกิน 12% เพื่อป้องกันแมลงและเชื้อโรค

ตากแดด

ควรมีผ้าใบหรือตาข่ายไนลอนรอง เพื่อป้องกันสิ่งสกปรกปนเปื้อน และลดความร้อนจากพื้น ซึ่งมีผลต่อความมีชีวิตของเมล็ด

ใช้เครื่องอบ

อุณหภูมิไม่เกิน 43 องศาเซลเซียส เพื่อรักษาความมีชีวิตของเมล็ด

ทำความสะอาด

แรงงานคน

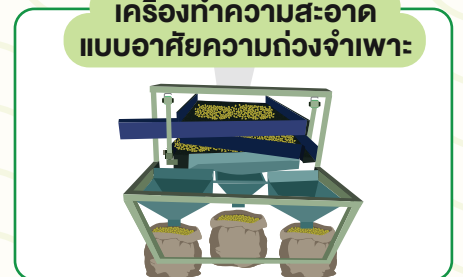
ใช้ตะแกรงร้อนหรือกระด้ง ฝัดสิ่งเจือปนออกจากเมล็ด

เครื่องทำความสะอาด

ร้อนแยกสิ่งเจือปนขนาดใหญ่และ เล็กกว่าเมล็ดที่ต้องการ และเป่าแยก สิ่งเจือปนที่มีน้ำหนักเบาออก

เครื่องทำความสะอาด แบบอาศัยความถ่วงจำเพาะ

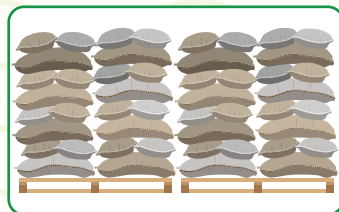

คัดแยกเมล็ดกลวงออกจากเมล็ดดี

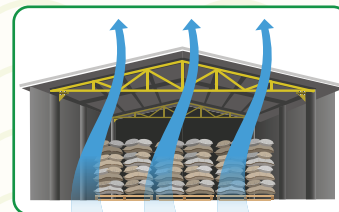
เก็บรักษา

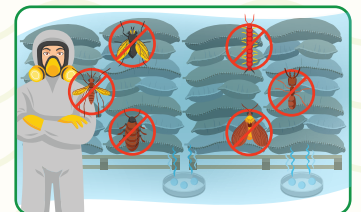
เก็บในภาชนะที่ปิดสนิท

เก็บในกระสอบป่าน ควรไม้รอง

เก็บในที่สะอาด อากาศถ่ายเทดี

รมยากำจัดแมลง โดยผู้เชี่ยวชาญ ทุก 3 เดือน

ข้อมูลโดย

ดร.กนกวรรณ เกียรติธรรม
ภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร กำแพงแสน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

สถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร (สท.)
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
111 อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ถนนพหลโยธิน
ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี
โทรศัพท์ 0 2564 7000
อีเมล agritec@nstda.or.th www.nstda.or.th/agritec